

PORADNIK SPÓŁDZIELNI

Przedpłata wynosi
3 zł kwart.
Cena ogłoszeń:
Wiersz petyt. 4-lam.
30 groszy.

DWUTYGODNIK DLA SPRAW SPÓŁDZIELCZYCH.
ORGAN
UNJI ZWIĄZKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W POLSCE
wychodzący zamiast czasopism

Wydawca:
Unja Związków Spółdziel-
czych w Polsce.
Poznań, plac Wolności 18.
Redaktor: Rus Kuształan.

„Poradnik Spółdzielni” „Poradnik Spółdzielni Kredytowych” „Siła” „Odrodzenie”.

Nr. telefonów: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce 4321, 2056, 2183, 2184; Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S. w Poznaniu — 3489

Wszelkie przesyłki należy adresować: Do Redakcji: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce. — Poznań pl. Wolności 18.

Do Administracji: Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S. w Poznaniu, pl. Wolności 18. Konto czekowe: Poznań P. K. O. nr. 206 013.

„Narody, które nie umieją pracować i oszczędzać, znikną z powierzchni ziemi”.

POZNAŃ * WARSZAWA * LWÓW * KRAKÓW.

Spis rzeczy: O oszczędności. — Spółdzielnie spóżywców a rolnictwo. — Koncesje bankowe. — Udział w handlu rolniczym Rolników. — Z naszego ruchu spółdzielczego. — Sprawy bieżące. — Książki nadesłane. — Przegląd czasopism. — Sprostowanie. — Ogłoszenia. — Rejestr spółdzielni. — Walne Zgromadzenia. — Bilanse.

Do Spółdzielni należących do Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie.

Niniejszem zapraszamy Szanownych Przedstawicieli Spółdzielni na

SEJMIK

(Walne Zgromadzenie) Związku Spółdzielni Polskich,

który odbędzie się

w środę, dnia 13-go maja 1925 roku o godzinie 10-ej minut 30 w Warszawie,
w sali Centralnego Towarzystwa Rolniczego przy ul. Kopernika nr. 30.

Zarząd Związku Spółdzielni Polskich.

A. Kleniewski.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Wybór Prezydium.
3. Sprawozdanie z działalności Związku za 1924 rok.
4. Sprawozdanie z Komisji Rewizyjnej.
5. Ustalenie wysokości składki członkowskiej i zatwierdzenie budżetu na rok 1925.
6. Wybór 4-ch członków Rady i 1 zastępcy na miejsce wylosowanych.
7. Referaty:
 - 1) Podstawy i zasady prawidłowej pracy
 - 2) Rola Banku Polskiego i banków państwowych w organizacji kredytu — p. Stanisław Pawłowicz.
8. Wnioski Zarządu i Rady.
9. Sprawy podatkowe i nowe przepisy prawne obowiązujące spółdzielnie.
10. Wolne wnioski.

Początek obrad o godz. 10-ej min. 30. W dniu otwarcia Sejmiku o godz. 10-ej rano odbędzie się Msza św. w kościele Św. Krzyża.

W myśl § 14 Statutu Związku każda Spółdzielnia Związkowa ma prawo wysłać na Sejmik (Walne Zgromadzenie) jednego przedstawiciela z głosem decydującym.

Spółdzielnie związkowe mają prawo brać udział w obradach Sejmiku również przez innych swoich członków jednak tylko z głosem doradczym.

Przybywający przedstawiciele winni zaopatrzyć się w odpowiednie zaświadczenie podpisane przez Zarząd Spółdzielni.

o oszczędności.

Podnoszone przez wszystkie warstwy naszego społeczeństwa skargi i żale na niedoinagania społeczne, na ciężar danin publicznych, na brak i drożyznę kredytu są niezaprzeczalnym dowodem ciężkiej nad wyraz sytuacji naszego gospodarstwa społecznego.

Stan ten jest naturalnym skutkiem nienormalnych warunków ostatnich kilkudziesięciu lat, w jakich zmuszne były żyć i rozwijać się Ziemia Polskie.

Gospodarkę Polski, jako kraju rolniczego, od dawna cechował pewien brak zrozumienia dla tak poważnego działu gospodarczego, jakim jest handel i przemysł. Stąd to, ten najrentowniejszy może dział gospodarstwa krajowego opanowany został przez żywioł napływowy, — w walce z którym ubożać musiała nasza warstwa kupiecka i rzemieślnicza.

Wielki a ujemny wpływ na rozwój ekonomiczny naszych ziem miały tarcia na tle politycznym w czasach porozbiorowych i wypadki dziejowe, jak wojny napoleońskie, powstania, rewolucje.

Wreszcie polityka gospodarcza państw zaborczych, w czasie największego rozrostu przemysłu i handlu w Europie, celowo i ze skutkiem tamowała go na ziemiach naszych; reszty zaś dokonała wojna światowa, wraz ze wszystkimi dobrze nam znanymi następstwami ekonomicznymi. Inflacja marki polskiej, jej dewaluacja — bezprzykładnie rozpętana spekulacja na tle tych ogólnych niedomagań ekonomicznych, sprowadziły ostateczny zanik zmysłu oszczędności. W chwili przerachowania wartości na złote, znaleźliśmy się wobec faktu zniszczenia naszych zasobów finansowych, — wobec zniszczenia wkładów oszczędnościowych, i gorszych jeszcze, dużych trudności w gromadzeniu tychże wkładów od nowa.

Tu jest więc słuszną przyczyną zewsząd podnoszonych skarg i żalów, — które jednak nic na złagodzenie niedomagań gospodarczych w chwili obecnej nie pomogą. Jedyną drogą, prowadzącą do naprawy, widzimy tu tylko we wzmożonej pracy i w gromadzeniu oszczędności tak jednostek, jak organizacji ekonomicznych, społecznych czy państwowych.

Dlatego to zarządy spółdzielni powinny prowadzić jak najszerszą propagandę idei oszczędzania, zasad prostoty życiowej, unikania rozrzutności. Jest to misja, narzucona dzisiejszą sytuacją gospodarczą, przed podjęciem której żadna spółdzielnia oczywiście się nie uchyli.

Odbudowując na nowo cały aparat oszczędnościowy, powinniśmy, opierając się na doświadczeniach lat ubiegłych, starać się ustrzec błędów, które wywoływały niedomagania już w dawnych naszych organizacjach, przyjmujących i operujących wkładami oszczędnościowymi. Dlatego w interesie tychże instytucji leżałoby oparcie ich należytego funkcjonowania na starannie i do dzisiejszych warunków przystosowanych regulaminach, któreby zabezpieczały deponentom bezwzględne bezpieczeństwo kapitału i oprocentowania. W szczególności należy podkreślić potrzebę technicznych udogodnień w składaniu oszczędności. W tym celu

godziny biurowe powinny być unormowane jak najdogodniej dla klienteli spółdzielni, którą jest ludność całej okolicy. Manipulacja powinna być tak urządzona, ażeby deponent nie tracił czasu na oczekiwanie załatwienia jego sprawy. Dalej należy udogodnić mu przyjęcie klauzuli winkulacyjnej w celu zabezpieczenia deponentowi warunków wypłatności kapitału złożonego. Najmniejszy grosz winien być przyjmowany chętnie przez spółdzielnię, zważywszy, że oszczędności ludowe przed wojną składały się przeważnie z skromnych oszczędności, wzrastając z biegiem czasu do potężnej sumy kapitałów.

Wreszcie istnieje potrzeba rozbudowania całego aparatu spółdzielczego w celu ułatwienia jego funkcjonowania we właściwych kierunkach, z uwzględnieniem przeważnie ruchu oszczędnościowego. Wychodząc z tego założenia, Związek Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie, pomyślał o wznowieniu instytucji mężów zaufania, któraby systematycznie prowadziła jak najszerzą propagandę oszczędnościową i pobudzała do oszczędzania szerokie warstwy ludności. Instytucja taka, która już dawniej istniała, winna być dostosowaną do potrzeb miejscowych i mogłaby być bardzo pożyteczną we wszystkich spółdzielniach kredytowych. Dlatego Związek lwowski zalecił, aby w miejscowościach, bardziej odległych od siedziby spółdzielni, na wspólnym posiedzeniu Rady Nadzorczej i Zarządu, ustanowić z pośród członków mężów zaufania, których działalność określił jak następuje:

I. Mąż zaufania zajmie się:

- propagandą oszczędności w swojej miejscowości;
- będzie opinował na życzenie Zarządu Spółdzielni podania o kredyt, wpływające do Spółdzielni od osób danej miejscowości;
- będzie informował o członkach spółdzielni, przedstawiał ogólne życzenia ludności danej miejscowości odnośnie do spółdzielni;

II. Mąż zaufania spółdzielni:

- otrzymuje statut spółdzielni, regulaminy i instrukcje;
- może za zgodą Zarządu używać tytułu męża zaufania spółdzielni;
- ma prawo za przedłożeniem rachunku, przyjętego przez Zarząd, do zwrotu gotowych wydatków, poniesionych w wykonaniu wyrażnych zleceń Zarządu Spółdzielni;
- może otrzymać remunerację wedle swobodnego uznania Zarządu, jednak remuneracja nie może przekroczyć wysokości 5% kwoty dopisanych odsetek od wkładów oszczędności deponentów danej miejscowości.

III. Informacje i opinie męża zaufania nie są dla Zarządu wiążące.

IV. Mąż zaufania Spółdzielni może być odwołany bez podania powodów.

V. Wdowy i sieroty zmarłego męża zaufania Spółdzielni mogą w uznaniu wybitnej działalności zmarłego męża zaufania na zasadzie uchwały Zarządu i Rady Nadzorczej pobierać zasiłek od Spółdzielni, oznaczony według swobodnego uznania najwyżej przez przeciąg trzech lat i najwyżej w połowie remuneracji, jaką otrzymywał zmarły mąż zaufania.

Wkładki oszczędności tych miejscowości od-
syła się do Spółdzielni przez Pocztową Kasę
Oszczędności, a mąż zaufania wydaje deponentowi
blankiety dowodów złożenia, których odcinki, za-
twierdzone przez urząd pocztowy w dowód nada-
nia kwoty, służą aż do czasu nadejścia książeczki
oszczędności, jako dowód złożenia oszczędności.

Pozatem wiadomo, że Związki i Spółdzielnie
rozpoczęły już pracę w kierunku propagandy
oszczędnościowej. Postanowiono wydać odezwy
do ludności, wzywające do oszczędzania. Odezwy
te o artystycznym wykonaniu mają nosić firmy po-
szczególnych spółdzielni związkowych i będą
umieszczone w lokalach spółdzielni i w innych
miejscowościach, gdzie ludność często i gromadnie
się zbiera.

Dalej za inicjatywą związku lwowskiego
ma być w Małopolsce założone Towarzystwo
Oszczędności Ludowych, stowarzyszenie, którego
celem będzie odrodzenie, rozbudzenie i podtrzy-
mywanie zmysłu oszczędności wśród szerokich
warstw ludności.

Spodziewać się należy, że wszystkie spółdziel-
nie akcją tę poprą w interesie własnym i w intere-
sie całego społeczeństwa. Chodzi o to, ażeby za
pomocą odpowiednich środków, stosownie do po-
trzeb lokalnych, we wszystkich bez wyjątku spół-
dzielniach kredytowych powstał ruch oszczędno-
ściowy, na podstawie którego odżyć będzie mogła
idea spółdzielcza i podnieść się do dawnego zna-
czenia.

Sprawa oszczędności idzie więc naprzód. Rów-
nocześnie wzmagają się ruch oszczędnościowy nie-
mał we wszystkich spółdzielniach kredytowych.
Spółdzielnie kredytowe, które przed rokiem jesz-
cze nikiel tylko wykazywały wkłady oszczędno-
ściowe, wkrótce, przy dalszej usilnej pracy, dojść
będą mogły do poważnej sumy dziesięciu milionów.
Aczkolwiek suma ta absolutnie nie jest jeszcze wy-
soką, to wskaźnik wzrostu w ostatnim roku we
wysokości 4036,3, obliczony na podstawie ankiety,
obejmującej zaledwie 65 proc. ogólnej liczby spół-
dzielni, należących do Związków Unji, świadczy
o intensywnym wzroście wkładów oszczędności-
wych w spółdzielniach, co w ogólnej dążności do
zdobycia kapitałów obrotowych jest wybitnie po-
cieszającym objawem i stanowić może silną za-
chęcę do intensywniejszej jeszcze pracy na tem
polu, które od lat kilku leży odłogiem.

Władysław Jenner.

Spółdzielnie spóżywców a rolnictwo.

Naturalnym terenem działalności kooperacji
spóżywców od początku jej powstania były ośrodki
przemysłowe, w których skupiała się licznie lud-
ność robotnicza, nieprodukująca nic na bezpośrednie
zaspokojenie swoich potrzeb życiowych, a wskutek
tego zmuszona wszystko, cokolwiek do życia
jest potrzebne, kupować w małych ilościach od
detailednych pośredników. Z tych względów koo-
peracja spóżywców najlepiej i najszerzej rozwinęła
się w krajach wysoko uprzemysłowionych oraz
w krajach o niskim poziomie kultury, gdzie mia-
sta i stan kupiecki nie są dostatecznie zorganizowa-
wane. W krajach o przewadze ludności rolniczej
z natury, rzeczy kooperacja spóżywców mniejsza

odgrywa rolę, albowiem część swej konsumpcji rol-
nik zaspakaja środkami własnej produkcji. Aczkol-
wiek w miarę wzrostu kultury rolniczej i uprze-
mysławiania warsztatów rolnych, potrzeby konsum-
cyjne rolnika występują coraz silniej, kooperacja
spóżywców coraz większe znajduje uznanie rów-
nież w sferach rolniczych, silnie odczuwających
nadmiar pośrednictwa, uwidaczniający się w sto-
sunku cen artykułów produkowanych do cen arty-
kułów konsumowanych. Że kooperacja spóżywców
najwydatniejszy grunt znajduje w środowiskach
miejskich, w szczególności wysoko uprzemysłowio-
nych, potwierdzają nam również dzieje kooperacji
spóżywców w Polsce, albowiem najwcześniej ten
rodzaj spółdzielczości spotykamy na terenie b.
Królestwa Kongresowego i Górnego Śląska, które
na ziemiach polskich występują jako tereny wybi-
tnie przemysłowe o dużych skupieniach ludności
robotniczej, natomiast w Małopolsce spółdzielnie
spóżywców spotykamy w ilości niedostatecznej,
a w b. dz. pruskiej aż do czasów wojny, mimo
nadzwyczaj potężnego rozwoju spółdzielczości kre-
dytowej i rolniczo-handlowej, spółdzielnie spóżyw-
ców nie mogły być powstać głównie dla braku
elementu robotniczego i dlatego spółdzielnie spó-
żywców zaczęły powstawać dopiero wówczas,
kiedy napłynął do kraju z uchodźstwa element ro-
botniczy, obeznany z ruchem spółdzielni spóżyw-
ców na zachodzie Niemiec.

Ponieważ jednakże b. dz. pruska nie zdo-
łała dać zatrudnienia całej ludności robotni-
czej, przeto ludność ta, na skutek powsta-
łego bezrobocia, masowo emigrowała z powrotem
do Francji. Od tego momentu przed spółdzielniami
spóżywców w Wielkopolsce i na Pomorzu zaczął
się okres trudnego działania, gdyż brakło im bez-
pośrednio zainteresowanych członków, a zależna
materiałnie ludność miejska, z chwilą ustabilizowania
się cen, mniejszą przywiązuje wagę do roli i zna-
czenia społeczno-gospodarczego spółdzielni spó-
żywców.

Natomiast spostrzegamy w statystyce człon-
ków, że ludność rolnicza w spółdzielniach spóżyw-
ców, mimo ich charakteru robotniczego, przyjmuje
dość żywy i liczny udział, o czym świadczy fakt,
że liczba samodzielnych rolników, nie licząc robot-
ników rolnych, stanowiła w roku 1923-im około
10% ogółu członków, a w mniejszych miastach, po
odliczeniu cyfr spółdzielni wielkomiejskich, stanowi
część znacznie poważniejszą.

Zainteresowanie ludności rolniczej spółdziel-
niami spóżywców jest pod każdym wzglę-
dem zrozumiałe, gdyż rolnictwo, zwłaszcza obe-
cnie, bardzo potrzebuje pomocy i opieki wszelkiego
rodzaju spółdzielczości nie wyłączając spółdzielczości
spóżywców, która znacznie przyczynić się może do
złagodzenia przeżywanego kryzysu gospodarczego
przez dostarczenie rolnictwu na dogodnych warun-
kach tych wszystkich artykułów spóżywczych i do-
mowych, a nawet częściowo gospodarczych, których
rolnik potrzebuje dla swej osobistej konsumpcji wzgl.
dla swego gospodarstwa. Dla trzeźwo patrzącego
w przyszłość rolnika rozwój wszystkich rodzajów
spółdzielczości jest niezmiernie ważny, albowiem
bez względu na to, czy występuje on w charakte-
rze producenta czy w charakterze konsumenta,
jednak jest zainteresowany w usunięciu zbędnego
pośrednictwa, względnie zastąpienia go przez spół-
dzielnie jako pośrednika bardziej doskonałego
i mającego na względzie nie własne dobro, lecz

dobro tych, dla których i przez których stworzony został. Przykłady stosunków w Zach. Europie i w innych dzielnicach Polski świadczą, że spółdzielnie spóżywców wielką mają rolę do spełnienia w rolnictwie. Szczególnie pouczające są przykłady rozwoju wybitnie rolniczych spółdzielni spóżywców w Szwajcarii, Danji, Holandji, Finlandji i t. d., oraz na terenie Małopolski i b. Królestwa Kongresowego, gdzie np. spółdzielnie, czyli t. zw. składnice kólek rolniczych dostarczają rolnictwu niemal wszystkich środków spóżywczych i drobnych gospodarczych.

Licniejszy niż dotychczas udział ludności rolniczej w spółdzielniach spóżywców w Wielkopolsce i na Pomorzu jest dlatego pożądanym i przyczyni się niezawodnie z drugiej strony do ożywienia działalności tych spółdzielni, a pozatem stworzy dla nich solidną podstawę finansową przez dodatkową odpowiedzialność majątkową zamożnego elementu włościańskiego, który dbały o nienaruszalność swego majątku, większą niż ludność robotnicza roztacza nad spółdzielniami kontrolę, a posiadając długoletnie doświadczenie w pracy spółdzielczej w Bankach Ludowych i „Rolnikach”, umiejętniej tę kontrolę przeprowadzić potrafi.

Jasnym jest jednakże, że większe zainteresowanie i przyciągnięcie ludności rolniczej spowodować musi pewne zmiany w dotychczasowej działalności tych spółdzielni, przez wprowadzenie takich artykułów, które przede wszystkim konsumuje ludność rolnicza. Aby zbliżenie spółdzielni spóżywców do ludności rolniczej wydało pozytywne rezultaty, muszą czynniki kierujące nawiązać kontakt z kólkami rolniczymi i z organizacjami działającymi na terenie rolnictwa, a następnie, po uzgodnieniu wzajemnych życzeń, zwiększyć udział elementu rolniczego w organach spółdzielni, w szczególności w Radach Nadzorczych, gdyż tylko wówczas ludność rolnicza obdarzy pełnym zaufaniem spółdzielnię.

A. N.

Koncesje bankowe.

Sprawa koncesyj bankowych w stosunku do Spółdzielni Kredytowych została omówiona na łamach „Poradnika” i to w nr. 2, a przede wszystkim w nr. 3 z roku bieżącego. Przypomnieć jednakże chcielibyśmy raz jeszcze specjalnie par. 82 Ustawy bankowej z dnia 27. 12. 1924 r., który opiewa, że „do wykonywania czynności, nie wymienionych w par. 81, jak również czynności giełdowych na giełdach pieniężnych, wymagane jest zezwolenie Ministra Skarbu”, i par. 111 tejże ustawy treści następującej: „Spółdzielnie, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego rozciągały w myśl swych statutów działalność na czynności osobnego zezwolenia (par. 82), mogą czynności te nadal wykonywać, o ile przed dniem 1 lipca 1925 r. uzyskają od Ministra Skarbu zezwolenie”.

Spółdzielnie zatem, które dotąd wykonują czynności, niewymienione w par. 81 Ustawy bankowej, — czynności, dozwolone na podstawie paragrafu 81, wyliczone są dokładnie na stronie 29 „Poradnika” —, t. j. przejmują n. p. gwarancję za członków i zajmują się skupem walut, winny przed dniem 1 lipca 1925 uzyskać od Ministra Skarbu na

to zezwolenie lub też w dniu tym zaniechać tego rodzaju interesów.

Jakkolwiek par. 82 nie powiada, czy Spółdzielnie starać się mają o specjalne koncesje na poszczególne czynności, to z treści Ustawy bankowej można wnioskować, iż starać się można tak o pojedyncze zezwolenie, jak i o koncesję na prowadzenie wszystkich czynności bankierskich. Naturalnie, uzyskanie ogólnej koncesji bankowej nie uprawnia do wykonywania czynności, na które uzyskać muszą nawet banki koncesjonowane, osobnego zezwolenia, jak:

1. wydawanie dowodów wkładowych, płatnych okazicielowi (książeczek wkładowych, płatnych okazicielowi i asygnat kasowych na okaziciela);
2. udzielanie pożyczek na zastaw ruchomości, z wyjątkiem pożyczek na zastaw papierów wartościowych i towarów (lombard) — udzielanie natomiast osobistego kredytu na zastaw ruchomości jest z. n. dozwolone;
3. czynności emisyjne (emisja listów zastawnych i obligacje).

Dalej nie uprawnia ogólna koncesja bankowa jeszcze Spółdzielni do wykonywania interesów właściwych bankom dewizowym, t. j. przekazywania walut obcych zagranicę, gdyż na czynności te potrzeba, według par. 2 rozp. Minist. Skarbu w porozumieniu z Minist. Sprawiedl. z dn. 28. 3. 24 r. w przedmiocie regulowania obrotu dewizami i walutami zagranicznymi, oraz obrotu pieniężnego z zagranicą, specjalnego zezwolenia.

Wszystkie zatem spółdzielnie większe, po bankowemu prowadzone, które zamierzają starać się o uzyskanie koncesji, winny naturalnie starać się o ogólną koncesję bankową, a tylko mniejsze Spółdzielnie, położone blisko granicy, o specjalną koncesję, n. p. na handel obcemi walutami wewnątrz kraju.

Wniosek, wystosowany do Ministerstwa Skarbu, należy obszernie umotywować i zarazem w nim zaznaczyć, do którego Związku Rewizyjnego Spółdzielni należy, gdyż Spółdzielnie niezwiązkowe koncesji wogóle otrzymać nie mogą. Aczkolwiek Ustawa o tem nie mówi, to jednakże uważać trzeba za bardzo wskazane kierowanie wniosków o koncesje bankowe do Ministerstwa Skarbu przez właściwy Związek Rewizyjny, który nie tylko poświadczy przynależność danej Spółdzielni do Związku, lecz ponadto wniosek odpowiednio poprze i będzie czuwał nad rychłym jego załatwieniem.

Według zasiągniętych informacji opłaty za udzielenie koncesji Spółdzielniom na prowadzenie czynności, wkraczających w zakres działalności właściwych tylko bankom akcyjnym, pobierane nie będą. Wnioski same podlegają jedynie zwykłej opłacie stempelowej w wysokości 2.— zł; świadectwo urzędowe, zawierające koncesję, podlega również tylko przepisowej opłacie stempelowej.

Rozumie się, że każda Spółdzielnia winna bezwzględnie swój Związek Rewizyjny uwiadomić, skoro tylko koncesję bankową uzyska.

L. Szalkowski.

Udział w handlu rolniczym Rolników

należących do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu za rok 1923/24.

Według kwartalnika statystycznego*) ogólny zbiór najważniejszych ziemiopłodów w r. 1922/23 przedstawia się w centnarach jak następuje:

Województwo Poznańskie:

pszenica	2 406 150
żyto	19 777 752
jęczmień	4 393 646
owies	5 627 672
ziemniaki	76 811 402

Województwo Pomorskie:

pszenica	946 326
żyto	7 954 802
jęczmień	1 576 266
owies	2 736 336
ziemniaki	29 402 258

Z ogólnej sumy powyższych plonów, po odliczeniu na siew, paszę i t. p. 25% pozostaje na handel z własności tak polskiej jak niemieckiej:

Województwo Poznańskie:

pszenica	1 804 612
żyto	14 833 314
jęczmień	3 295 235
owies	4 220 754
ziemniaki	57 608 552

Województwo Pomorskie:

pszenica	709 745
żyto	5 966 102
jęczmień	1 182 199
owies	2 052 252
ziemniaki	22 051 693

Według statystyki związkowej Rolniki, zdające sprawozdanie, tak poznańskie jak pomorskie, sprzedały w roku 1923/24 po wyłączeniu nielicznych spółdzielni położonych w Województwie Warszawskim i Śląskiem jak następuje:

Województwo Poznańskie:

pszenica	185 364
żyto	1 327 056
jęczmień	281 150
owies	187 408
ziemniaki	1 441 618

Województwo Pomorskie:

pszenica	34 839
żyto	163 812
jęczmień	53 393
owies	57 690
ziemniaki	135 202

Z powyższego zestawienia wynika, że z ogólnej sprzedaży powyższych plonów rolniczych, pochodzących tak z własności polskiej jak i niemieckiej w r. 1923/24, przeszło przez Rolniki w procentach:

Województwo Poznańskie:

pszenica	10,27%
żyto	8,95%
jęczmień	8,53%
owies	4,44%
ziemniaki	2,50%

Województwo Pomorskie:

pszenica	4,91%
żyto	2,75%

jęczmień	4,52%
owies	2,81%
ziemniaki	0,61%

Liczby odnoszące się do udziału Rolników w handlu rolniczym w ostatnich 4 latach przedstawiają się jak następuje:

	Woj. Poznańskie:				Woj. Pomorskie:			
	Rok				Rok			
	23/24.	22/23.	21/22.	20/21.	23/24.	22/23.	21/22.	20/21.
	%	%	%	%	%	%	%	%
pszenica	10,27	12,64	26,59	26,81	4,91	4,29	7,51	12,27
żyto	8,95	10,74	13,65	21,56	2,75	3,87	3,59	5,79
jęczmień	8,53	13,10	7,33	10,59	4,52	3,74	3,34	4,07
owies	4,44	6,12	2,73	5,14	2,81	2,59	2,08	3,50
ziemniaki	2,50	2,29	1,66	7,95	0,61	0,86	1,21	1,95

Z zestawienia powyższego wynika, że udział Rolników w handlu rolniczym, w porównaniu do roku zeszłego, zwiększył się w Województwie Pomorskiem, o ile odnosi się do pszenicy, jęczmienia i owsa, zmniejszył się natomiast w odniesieniu do żyta i ziemniaków. Zwyżka jednakże nie jest silna i wynosi w pszenicy 0,62%, w owsie 0,22%. Najznaczniejszą jest w jęczmieniu t. j. 0,78%. Zniżka w życie wynosi natomiast 1,12%, a w ziemniakach 0,25%. W województwie Poznańskiem natomiast we wszystkich wyżej wymienionych płodach rolniczych zaznacza się tendencja zniżkowa. Najmniej znaczna w ziemniakach 0,42%, znaczniejsza w owsie i w życie, bo 1,68 i 1,79%, a najznaczniejsza w pszenicy i zwłaszcza w jęczmieniu, bo 2,37% i 4,57%.

Porównując zniżkę relatywną w obrotach Rolników z tendencją rozwojową ogólnych obrotów przekonujemy się, że zniżka w obrotach najważniejszych płodów rolniczych nie jest tak silna, jak zniżka ogólna obrotów towarowych, wynosząca ca. 30%, co wynika z zestawienia podanego w nr. 6 „Poradnika Spółdz.” Jednakże zaznaczyć należy, że zniżka w ziemniakach, która wpłynęła na ogólne obniżenie obrotów we wysokości 50%, pochodzi przeważnie z nieurodzaju, który produkcję ziemniaków obniżył w Województwie Poznańskiem z 102,2 milj. na 76,8 milionów centnarów, a w Województwie Pomorskiem z 47,2 milj. na 29,4 milj. Natomiast zniżka przy innych płodach rolniczych jest tem znaczniejsza, że ogólny zbiór ziemiopłodów w r. 22/23, w porównaniu do r. 21/22, wykazuje pewną tendencję zwyżkową, która przy niektórych płodach jest nawet dość znaczna. Nieurodzaj zaś, zaznaczający się silnie w r. 1923/24, z natury rzeczy nie wpłynął jeszcze na obroty towarowe Rolników w roku sprawozdawczym 23/24.

W liczbach powyżej wymienionych nie uwzględniliśmy spółdzielni położonych w województwie Warszawskim i Śląskiem, które wobec małej liczby „Rolników” nie mogły wziąć znaczniejszego udziału w handlu rolniczym. Jednakże obliczenia nasze w tym względzie poczynione wykazują, że obroty spółdzielni rolniczo-handlowych, położonych w województwie Warszawskim, odnośnie do pszenicy stanowiły 1,12% w ogólnym handlu rolniczym województwa Warszawskiego, w jęczmieniu 0,74%, w życie 0,52%, w owsie 0,9%.

Liczby odnośne dotyczące Spółdzielni położonych w Województwie Warszawskim. Obroty tych spółdzielni w liczbach absolutnych wynoszą w życie 65 259 ctr., w pszenicy 26 492 ctr., w jęczmieniu 18 965 ctr., w owsie 5 926 ctr.

*) Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, Tom I, zeszyt 1, Warszawa 1924.

Z naszego ruchu spółdzielczego.

Kursy Spółdzielczo-Bankowo-Buchalteryjne w Wilnie. W celu ułatwienia zdobycia fachowego wykształcenia kierownikom i pracownikom spółdzielni kredytowych oraz zaznajomienia z nowymi zarządzeniami prawno-gospodarczymi, jak również mając na względzie zainteresowanie szerszego ogółu spółdzielczością — staraniem Związku Spółdzielni Polskich — Oddziału w Wilnie odbyły się w dniach 7, 8 i 9 marca r. b. w sali Stow. Techników Kursy Spółdzielczo-bankowo-buchalteryjne.

Jako prelegenci w kursach wzięli udział i wygłosili referaty p. mec. Zb. Jasiński „Ustawa wekslowa” p. Wizytator L. Kuczewski „Wpływ oszczędności na odrodzenie gospodarcze Polski”; p. St. Kulesiński „Opłaty stemplowe”; p. kier. H. Łapinówna „Zasady Spółdzielczości” i „Zadania Spółdzielczości na Kresach Wschodnich”; p. M. Sienkiewicz „Podatki bezpośrednie”; p. dyr. W Rakowski „Rachunkowość w spółdzielniach kredytowych”; p. dyr. T. Urbanowicz „Zasady i organizacja bankowości”; oraz pr. Rady Wil. Od. Zw. Sp. Polsk. p. mec. J. I. Parczewski wygłosił wstępne okolicznościowe przemówienie.

W kursach wzięło udział osób 20 — 45 z pośród pracowników spółdzielni kredytowych jak również i interesującego się kwestjami gospodarczymi i spółdzielczymi społeczeństwa.

Ożywiona dyskusja i wymiana zdań uczestników kursów stwierdziła aktualność poruszanych tematów, oraz potrzebę częstszego organizowania kursów, odczytów i pogadanek z powyższej dziedziny.

SPRAWY BIEŻĄCE.

Do uczestników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Szanownym Spółdzielniom podajemy do wiadomości, że Walne Zebranie akcjonariuszów Tow. Akc. „Centrala Rolników” w Poznaniu odbędzie się w poniedziałek, dnia 27 kwietnia 1925 r. o godzinie 11-ej na sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Plac Wolności 15.

Szczegóły wynikają z anonsu na str. 168.

Poznań, dnia 15 kwietnia 1925 r.

Patronat.

Szanownym Spółdzielniom czerpiącym z kredytów bezpośrednich w Banku Polskim przypominamy, że w myśl Wydziału Kredytowego Banku Polskiego obowiązane są wysyłać stale miesięczne bilanse do tego oddziału Banku Polskiego, z którego kredyty czerpią. Również należy nadsyłać miesięczne bilanse do Patronatu wraz z podaniem wysokości przyznanego kredytu.

Poznań, dnia 15 kwietnia 1925 r.

Patronat.

Dotyczy okólników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych.

W uzupełnieniu treści okólników, podanej w poprzednim numerze „Poradnika”, zamieszczamy krótkie streszczenie okólników, które się w międzyczasie ukazały:

Okólnik nr. 27 l. dz. 3906/25 z dnia 2 kwietnia 1925 r.

W sprawie kredytu dla małych z Państwowego Banku Rolnego i przesyłania w tym celu wykazów rolników do miejscowych starostw i Patronatu.

Okólnik nr. 28, l. dz. 4065/25 z dnia 4 kwietnia 1925 r. (otrzymały) wszystkie spółdzielnie położone na Pomorzu, oraz Prezesi Rad Nadzorczych spółdzielni kredytowych i rolniczo-handlowych).

W sprawie wystąpienia ze Związku „Pomorskiego Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego”.

KSIĄŻKI NADESŁANE.

Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie. Rocznik pod Redakcją Kazimierza Kasperskiego, Konstantego Krzeszkowskiego, Bolesława Miklaszewskiego, Rok II. Zeszyt II. Wydany z zapomogi Wydziału Nauki M. W. R. i O. P. Warszawa 1924. Nakładem Wyższej Szkoły Handlowej. Stron. 240.

Roczniki Wyższej Szkoły Handlowej zawierają przyczynki naukowe wykonane w seminarjach. Celem wydawnictwa jest danie obrazu organizacji, metody i rezultatów pracy naukowej. Zeszyt II. drugiego Rocznika zawiera przyczynki dotyczące przede wszystkim stosunków gospodarczych Polski.

Edward Arnekker przedstawił system nakładowy w krawiectwie Brzezin. Witold Hoyer zbadał szczegółowo zagadnienie wolnego handlu w literaturze i publicystyce polskiej z końca XVIII wieku. Leonard Krawulski reglamentację wywozu artykułów rolnictwa w Polsce w okresie od 1918 — 1923 r. na tle produkcji rolnej. Jadwiga Mrozowska daje przegląd stosunków węglowych we Francji w ostatnim dziesięciu lat od 1913 — 1922 r.

Prace zamieszczone w „Roczniku” opracowane źródłowo, przyczyniają się do wyjaśnienia badanych zagadnień i stanowią ważne przyczynki do zapoznania się z daną dziedziną.

Sprawozdanie z 25-lecia istnienia Izby Rzemieślniczej w Poznaniu. Nakładem Izby Rzemieślniczej w Poznaniu. Czcionkami Drukarni Polskiej. T. A. w Poznaniu, str. 271.

Z okazji 25-cio letniego istnienia Izby Rzemieślniczej w Poznaniu wydane zostało powyższe sprawozdanie jubileuszowe w opracowaniu p. K. W. Juszcza. Autor omawia na wstępie stan rzemiosła polskiego przed utworzeniem Izby Rzemieślniczej w Poznaniu i szczegółowo opisuje dzieje jej, organizację i działalność. Sprawozdanie obszernie i sumiennie opracowane, stanowi bogate źródło wiadomości, dotyczących stosunków rzemieślniczych, z którymi winien się zapoznać ogół społeczeństwa, a zwłaszcza przedstawiciele rzemiosła.

PRZEGLĄD CZASOPISM.

Przewodnik Spółdzielczy, Organ Związku Rewizyjnego Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie. Dodatek do „Przewodnika Kółek Rolniczych”. Rok III, nr. 4 i 5. Lwów, dnia 12 kwietnia 1925 r.

Treść: Wrażenia z wystawy spółdzielczej w Gandawie i podróży po Belgji i Anglii (c. d.). II. Międzynarodowa wystawa spółdzielczości i prac społecznych w Gandawie. — Sejmik Spółdzielni poznańskich (Dok.). — Głosy ze Stowarzyszeń: — Uczmy się otwierać oczy ludziom i sobie, dlaczego w pewnych wypadkach ceny są niższe u żydów. — Z ruchu spółdzielczego w Polsce: Zorganizowanie koła posłów i senatorów — spółdzielców. Nowe przepisy co do opłat stemplowych dla spółdzielni (Dok.). Komunikat Ministerstwa Skarbu dla Izb Skarbowych w sprawie ustawy o opłatach stemplowych. Komunikaty Związku: Podania o kredyt w P. K. O. Promesy P. K. O.

Czasopismo Spółdzielni Rolniczych. Organ Zjednoczenia Związków Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie.

Nr. 9 z dnia 30 marca 1925 r.

Treść: Odezwa. — Ożywiajmy Kasy Stefczyka. — Wytyczne działalności Spółdzielni Rolni-

czo-Handolwych. — Weksel, czy skrypt. — Zawiadomienia Związków. — Z naszego ruchu. — Wiadomości różne. — Rady i wskazówki. — Z piśmiennictwa. — Sprawozdanie targowe. — Rejestr Spółdzielni.

Nr. 10 z dnia 10 kwietnia 1925 r.

Treść: Potrzeba i znaczenie oszczędności gospodarczej. — Pokrzywdzenie drobnego rolnictwa. — Kurs mleczarski. — Czek jako środek płatniczy. — O podział kredytu na pomoc siewną. — Rolnicze wiec spółdzielcze. — Korespondencje. — Zawiadomienie Związków. — Z naszego ruchu. — Wiadomości różne. — Rady i wskazówki. — Z piśmiennictwa. — Sprawozdanie targowe. — Rejestr Spółdzielni.

Rzeczpospolita Spółdzielcza. Miesięcznik poświęcony sprawom kooperacji i związanym z nią zagadnieniom społecznym i gospodarczym. Rok V, Nr. 3. Marzec 1925.

Treść: Zagadnienie Międzynarodowej Hurtowni Spółdzielczej. — Polityka naftowa. — Kronika ruchu spółdzielczego. — Kronika społeczna i gospodarcza. — Z piśmiennictwa. — Książki nadane. — Z prasy.

Sprostowanie.

W „Poradniku Spółdzielni” nr. 7 na str. 136 w artykole: „Obrót towarowy w Rolnikach w r. 1923/24 w I kolumnie liczb prostuje się co następuje: w w. 10 zamiast 2,98 winno być 3,42, w w. 13 zamiast 15,96 winno być 15,98.

Spółdzielnie, należące do jednego z poniżej podanych Związków, winny skierowywać swe korespondencje do odnośnego Związku pod adresem:

1
Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych, T. Z. w Poznaniu, Pl. Wolności 18. Tel 2056, 2183, 2184, 4321. Konto czek.: Rk. P. K. O. nr. 200744. Przesyłki adresować należy: **Patronat, Poznań**, Skrzynka Poczтовая 280.

2
Związek Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie, ulica Jagiellońska 1, Telefon 15-68. Rk. P. K. O. 148-802. Oddział Związku w Krakowie. Rynek główny 6, 2 schody, II p.

3
Związek Spółdzielni Polskich w Warszawie ulica Jasna 8, m. 8, III p. Telefon 109-02. Konto czekowe: Rk. P. K. O. 190. Oddział Związku Spółdzielni Polskich w Wilnie ul. Mickiewicza 1.

4
Związek Rewizyjny Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie Oddział Kraków, Wiślna 8. Telefon 33-87. Oddział (Prezydjum) Lwów Mickiewicza 28. Tel. 32-41.

OGŁOSZENIA.

REJESTR SPÓŁDZIELNI.

1 Do rejestru spółdzielni wpisano przy nrze 1. Bank Ludowy Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną w Czersku, że Bronisław Zieliński i Eryk Landowski ustąpili z zarządu, a w miejsce ustępującego Bronisława Zielińskiego wybrano Dr. Bolesława Odyę z Czerska. Czersk, dnia 12 marca 1925 r. Sąd Powiatowy.

3 Do Rejestru Handlowego, Działu Spółdzielni, Sądu Okręgowego w Radomiu w dniu 30 marca 1925 r. wciągnięto następujące uzupełnienie: przy Nr. 67. „Spółdzielnia Kredytowa z nieograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu”. Na miejsce poprzednich członków zarządu, do zarządu zostali wybrani: Józef Pietraszewski, Jan Plewiński i Jan Wojcieszko, zamieszkałi w Sandomierzu.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Radomiu.

Firm. 178/24.

Spółdzielnia Nr. 134.

12] Wpis do rejestru handlowego firmy spółdzielczej. Do rejestru spółdzielni wciągnąć należy co następuje:

1. Firma i siedziba Spółdzielni: Polska Kasa Mieszczańska, Spółdzielnia zarejestrowana z ograniczoną odpowiedzialnością w Stryju.

2. Przedmiot przedsiębiorstwa i ograniczenia co do zawierania umów z nieczłonkami:

Przedmiotem Spółdzielni jest:

a) udzielanie kredytu potrzebnemu członkom dla ich gospodarstw i przedsiębiorstw a to na możliwie dogodnych warunkach.

b) załatwienie zleceń członków w sprawach pieniężnych i gospodarczych.

c) przyjmowanie wkładek oszczędności i na rachunek bieżący.

d) prowadzenie biura porady gospodarczej, czytelnicy, biblioteki itp.

e) prowadzenie zastępstw instytucji finansowych obowiązanych do publicznego składania rachunków a mających charakter Zakładów publicznych.

f) prowadzenie handlu hurtownego i detalicznego tudzież zakładów przemysłowych.

3. Czas trwania: nieograniczony.

4. Rodzaj i zakres odpowiedzialności członków:

Odpowiedzialność ograniczona. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni o ile majątek Spółdzielni na to nie wystarczy tylko swoimi udziałami, ale także dalszą kwotą do 10-krotnej wysokości zadeklarowanych udziałów.

5. Wysokość udziałów wpłat na udział i czas ich dokonywania: Udział wynosi 50 zł. płatny naraz w całości lub wedle uznania Dyrekcji w ciągu 1 roku w ratach których terminy płatności oznaczy Dyrekcja.

6. Liczba członków Zarządu tudzież ograniczenia uprawnień Zarządu (art. 35) i postanowienia o zastępstwach (art. 38). Zarząd składa się z trzech członków. Do zakresu działania Zarządu należą wszelkie sprawy nie zastrzeżone Radzie Nadzorczej i Walnemu Zgromadzeniu.

W razie przeszkody w urzędowaniu któregoś z członków Zarządu, czynności jego spełniać będzie zastępca, powołany przez Radę Nadzorczą.

7. Podpis firmy: Pod pieczęcią firmy podpisuje 2 członków Zarządu, których podpisy zostały sądownie zarejestrowane.

8. Imiona i nazwiska członków pierwszego Zarządu: 1. Franciszek Patryn, 2. Jan Soltysik, 3. Piotr Wróblewski.

9. Rok obrachunkowy (jeśli się nie różni od roku kalendarzowego) kalendarzowy.

10. Pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Poradnik Spółdzielni Kredytowych“ i „Słowo Polskie“ we Lwowie.

11. Przepisy o likwidacji: art. 79 i 80 zgodne z postanowieniami art. 76-81, Ustawy o Spółdzielniach z 29 paźdz. 1921. L. III. Dz. pp.

12. Dzień wpisu: 31 grudnia 1924 r.

Stryj, dnia 30 grudnia 1924 r.

Sąd Okręgowy jako handlowy Oddział IV.

3] Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 25 marca 1925 r. wciągnięto następujące dodatkowe zgłoszenie:

„Bank Ludowy, Spółdzielnia z nieograniczoną odpowiedzialnością w Otwocku“. Udział obecnie wynosi 20 złotych, płatnych jednorazowo przy przystąpieniu. Pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Poradnik Spółdzielni“ w Poznaniu. Na Walnym Zgromadzeniu z dnia 30 maja 1924 roku uchwalono udział w złotych oraz zmieniono nazwę pisma do ogłoszeń.

Warszawa, dnia 25 marca 1925 r.

Sąd Okręgowy. Wydział IV.

WALNE ZGROMADZENIA.

1] Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Sp. Sp. „Jedność“ w Gniewkowie

odbędzie się dnia 19 kwietnia 1925 r. w sali parku Miejskiego p. Lamańskiego o godz. 1 po południu z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie.
2. Przeczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
3. Sprawozdanie z obecnego położenia Spółdzielni.
4. Wybór członka Rady Nadzorczej.
5. Wolne głosy.

O ile nie przyjdzie wymagana ilość członków potrzebna do uchwał odbędzie się z przez dziesięć minutową drugie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem obrad bez względu na ilość członków. Wstęp na salkę li tylko członkom za okazaniem legitymacji.

Rada Nadzorcza.

St. Niklas, prezes.

1] Walne Zgromadzenie

Banku Ludowego Sp. z o. n. w Grudziądzu

odbędzie się dnia 25 kwietnia (sobota) 1925 o godz. 3^{1/2} po południu w lokalu banku.

Porządek obrad:

1. Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za r. 1924, przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, podział zysku.
3. Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych per 1. 1. 25 i przyjęcie tegoż.
4. Uchwały wynikające z art. 46 Ustawy o Spółdzielniach.
5. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej.
6. Zatwierdzenie Regulaminu dla Rady Nadzorczej.
7. Wybór 2 członków Rady Nadzorczej.
8. Wnioski bez uchwał.

Grudziądz, dnia 2 kwietnia 1925.

Rada Nadzorcza.

Leon Sterz, prezes.

1] Walne Zgromadzenie

Banku Ludowego Sp. z o. n. w Chełmży

odbędzie się dnia 19 maja o godz. 4-tej popołudniu w Hotelu Pomorskim w Chełmży.

Porządek obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
2. Przedłożenie sprawozdania rewizora Związkowego i uchwały Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz powzięcie odpowiedniej uchwały.
3. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1924.
4. Zatwierdzenie bilansu, udzielenia pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
5. Podział zysków.
6. Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych per 1. 1. 1925 r. i przyjęcie tegoż.
7. Wybór członków Rady Nadzorczej.
8. Uchwała co do wynagrodzenia Rady Nadzorczej.
9. Wnioski bez uchwał.

Bank Ludowy!

Spółdz. z odp. nieogr. w Chełmży.

Rada Nadzorcza.

w z. B. Dziegielewski.

1] Walne Zgromadzenie

Banku Ludowego w Ostrzeszowie

odbędzie się w sobotę, dnia 9-go maja b. r. o godz. 3-ciej popołudniu w lokalu Banku Ludowego z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
2. Przedłożenie sprawozdania kasowego na rok 1924
3. Uchwała z powodu sprawozdania z ostatniej rewizji związkowej.
4. Przyjęcie bilansu zamknięcia i otwarcia i udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania.
5. Uchwała co do podziału zysku.
6. Wybór 3 członków Rady Nadzorczej na lat 3 w miejsce ustępujących.
7. Ustanowienie remuneracji dla Rady Nadzorczej.
8. Wnioski bez uchwał.

Rada Nadzorcza

Marjan Freudenreich, prezes.

1 W poniedziałek, dnia 20 kwietnia 1925 r. o godzinie 2 popołudniu odbędzie się w lokalu Spółdzielni naszej

Walne Zgromadzenie.

Porządek obrad:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
 2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1924, przyjęcie bilansu, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, podział zysku.
 3. Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych per 1 stycznia 1925 i przyjęcie tegoż.
 4. Oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań jakie jakie spółdzielnia może zaciągnąć.
 5. Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji szacunkowej,
 6. Zatwierdzenie regulaminu dla Rady Nadzorczej.
 7. Wnioski bez uchwał.
- Rachunek roczny i bilans są wyłożone w lokalu bankowym.

Pniewy, dnia 2 kwietnia 1925.

Bank Kredytowy

Spółdz. zap. z nieogr. odpow. w Pniewach

Rada Nadzorcza.

A. Flieger, prezes.

1 Walne Zgromadzenie

należ podpisanej Spółdzielni odbędzie się w sobotę, 25 kwietnia 1925 r. o godz. 3 po poł. w Kępnie w lokalu bankowym.

Porządek obrad:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego.
 2. Sprawozdanie z czynności Spółdzielni za rok 1924.
 3. Uchwała do referatu Rady Nadzorczej z dokonanej rewizji związkowej.
 4. Przyjęcie bilansu, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 5. Przedłożenie bilansu otwarcia per 1 stycznia 1925 r.
 6. Podział zysku.
 7. Wybór 3 członków Rady Nadzorczej.
 8. Wnioski bez uchwał.
- Kępno, dnia 7 kwietnia 1925 r.

Bank Ludowy

Spółdzielnia z odpowied. nieogran. w Kępnie.

Rada Nadzorcza.

X. Nowacki, prezes.

1 Walne Zgromadzenie

podpisanej Spółdzielni odbędzie się w niedzielę, dnia 26 kwietnia 1925 o godzinie 4 po południu na sali p. Michalewicz w Brennie.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie kasowe z r. 1924.
 2. Przyjęcie bilansów, t. j. zamknięcie p. 31. 12. 24. i otwarcie p. 1. I. 25, podział zysków i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 3. Wybór 3 członków do Rady Nadzorczej.
 4. Wnioski bez uchwał.
- Sprawozdanie kasowe za rok 1924 wyłożone jest w lokalu bankowym.

Brenno, dnia 6 kwietnia 1925.

Bank Ludowy

Sp. zap. z nieogr. odpow.

Rada Nadzorcza.

X. B. Wienke, prezes.

3 Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Spółdzielczego Banku Społecznego w Warszawie z ograniczoną odpowiedzialnością.

odbędzie się w środę, dnia 29 kwietnia 1925 r. w lokalu Spółdzielni w Warszawie, Bracka 17, o godzinie 6-iej po południu z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie i wybór prezydium.
2. Sprawa fuzji z Nauczycielską Spółdzielnią Kredytową w Warszawie, Emilji Plater 25, jako instytucją przejmowaną.
3. Zmiana statutu w związku z fuzją.
4. Rozszerzenie ram budżetu Spółdzielni.

Zarząd.

1 Walne Zgromadzenie

podpisanej Spółdzielni odbędzie się w Ostrowie w jej lokalu we wtorek dnia 5 maja r. b. o godzinie 4-tej po południu.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności w roku 1924.
 2. Odczytanie protokołu z odbytej na dniu 24 kwietnia 1924 r. rewizji związkowej, oraz ewentualna uchwała dotycząca tejże rewizji.
 3. Przedłożenie i przyjęcie rachunków wraz z bilansem zamknięcia za r. 1924.
 4. Przedłożenie i przyjęcie przeszacowanego bilansu otwarcia per 1 stycznia 1925 r.
 5. Podział czystego zysku za rok 1924.
 6. Zmiana ustaw i to §§ 11, 12, 48, 50 i 52.
 7. Wybór członków do Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
 8. Wnioski bez uchwał.
- Ostrów, dnia 7 kwietnia 1925.

Kasa Pożyczkowa

Spółdzielnia z odpowied. nieogran. w Ostrowie.

Rada Nadzorcza.

W. Mierzejewski, prezes.

2 We wtorek tj. dnia 21 kwietnia 1925 r. odbędzie się w Żmigrodzie w lokalu własnym o godz. 2-giej po południu

Walne Zgromadzenie Członków

Towarzystwa zaliczkowego w Żmigrodzie.

Porządek dzienny.

1. Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia członków.
2. Odczytanie sprawozdania rewizyjnego z rewizji, przeprowadzonej przez Związek.
3. Sprawozdanie Dyrekcji z czynności i rachunków za rok 1924.
4. Bilans otwarcia w złotych na 1. I. 1925.
5. Sprawozdanie Komisji Kontrolującej z kontroli w roku 1924, w przedmiocie otwarcia bilansu na 1. I. 1925 i wniosek co do udzielenia Dyrekcji absolutorium za rok 1924 i zatwierdzenie bilansu otwarcia na 1. I. 1925.
6. Rozdział czystego zysku z r. 1924.
7. Zmiana postanowień statutu § 2, 12, 43, 45, 46 i 47.
8. Oznaczenie granicy największego obciążenia Spółdzielni.
9. Oznaczenie najwyższej sumy kredytu dla jednego członka Spółdzielni.
10. Wybór czterech członków Rady Nadzorczej w miejsce wylosowanych.
11. Wybór Komisji rewizyjnej na rok 1925.
12. Wnioski Członków zgłoszone.

Gdyby o godzinie 2-giej nie zebrała się potrzebna ilość Członków tj. $\frac{1}{10}$ ogółu Członków, Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym odbędzie się tego samego dnia o godzinie 3-ciej po południu. Wstęp na Walne Zgromadzenie mają Członkowie, którzy wpłacili pełen udział tj. 10 złotych.

Żmigrod, dnia 4 kwietnia 1925.

Dyrekcja.

3 Walne Zgromadzenie

reprezentantów Banku Ziemi Łowickiej, Spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością w Łowiczu odbędzie się w środę dnia 29 kwietnia 1925 r. o godz. 1-iej po poł. w lokalu własnym w Łowiczu przy ul. Rynek im. Kościuszki.

Porządek obrad:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1924.
3. Przyjęcie bilansu i r-ku Strał i Zysków, i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
4. Podział nadwyżki.
5. Bilans otwarcia w złotych per 1. I. 1925 r. i przyjęcie tegoż.
6. Wybór jednego członka Zarządu i trzech członków Rady Nadzorczej.
7. Wolne wnioski.

3 Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Ziemiańskiego Banku Spółdzielczego z n.o. w Płońsku odbędzie się w dniu 28 kwietnia r. b. o godz. 2-iej p. p. w lokalu własnym z następującym porządkiem dziennym:

1. Wybór Prezydium.
2. Odczytanie protokołu ostatniego Zgromadzenia.
3. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za rok operacyjny 1924 wraz z rachunkiem strat i zysków.
4. Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu otwarcia w złotych na 1 stycznia 1925.
5. Rozpatrzenie budżetu na 1925 r.
6. Rozpatrzenie wniosków Zarządu w sprawie zmiany niektórych paragrafów Statutu.
7. Wybory Członków Rady Nadzorczej.
8. Wnioski Członków.

**Rada i Zarząd
Ziemiańskiego Banku Spółdzielczego
z nieogran. odpow. w Płońsku.**

3 Walne Zgromadzenie członków Piótrkowskiego Banku Powiatowego Spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością odbędzie się we wtorek, dnia 21 kwietnia 1925 r. o godzinie 6-iej po południu, w sali Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego, Bykowska L. 63, (2-e p.) w następującym porządku:

1. Wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
2. Sprawozdanie z rewizji Związkowej;
3. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności na 1924 r.; przyjęcie bilansu; udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; podział zysku;
4. Zatwierdzenie budżetu wydatków na rok 1925;
5. Przedłożenie bilansu otwarcia w złotych i przyjęcie tegoż;
6. Zmiana par. 7 statutu;
7. Wybór 3-ch członków Rady Nadzorczej i 2-ch zastępców;
8. Wnioski o ile wpłyną do Zarządu na dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd.

BILANSE.

**1 Bank Ludowy w Borku.
Bilans zamknięcia p. 31. grudnia 1924 r.**

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
73,30	Kasa	Udziały	1 574,06
300,46	Akcje	Fundusz zasobowy	205,24
22	Efekta	Rezerwa specjalna	44,64
10 540,—	Weksle	Fundusz efektów	281,65
20 844,90	Konto bieżące	Wkłady	14 972,53
		Banki	2 207,75
		P. K. O.	2 000,—
		Redyskont	9 500,—
		Zysk do podziału	973,01
<u>31 758,88</u>		<u>31 758,88</u>	

Bilans otwarcia p. 1. stycznia 1925 r.

Aktywa.		Pasywa.	
zł			zł
73,30	Kasa	Udziały	1 574,06
2 664,—	Akcje	Fundusz zasobowy	4 701,56
1 333,—	Efekta	Rezerwa specjalna	44,64
10 540,—	Weksle	Fundusz efektów	281,65
800,—	Ruchomości	Wkłady	14 972,53
20 844,90	Konto bieżące	Banki	2 207,75
		P. K. O.	2 000,—
		Redyskont	9 500,—
		Zysk do podziału	973,01
<u>36 255,20</u>		<u>36 255,20</u>	

Na rok 1923/24 przeszło członków 879, przybyło 18, ubyło 43. Na rok 1924/25 przechodzi członków 854.

**Bank Ludowy
Spółdzielnia z odpow. nieogran. w Borku.
Jan Ofierzyński. Łukasz Skrzypiński.**

**1 „Rolnik“ w Miejskiej Górze.
Bilans z dnia 30 czerwca 1924 r.**

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
1 197,12	Kasa	Udziały	1 655,76
14 139,83	Towary	Fundusz rezerwowy	19,66
21 287,09	Rach. bież. (Dłużnicy)	Rezerwa specjalna	1,63
495,59	Banki	Fundusz emerytalny	0,29
1 235,50	Utensylja	Delcredere	0,24
6 984,83	Nieruchomość	Rach. bież. (wierzyc.)	27 336,76
1 224,08	Akcje i udziały	Weksle	16 956,55
<u>45 064,89</u>		<u>45 064,89</u>	

Bilans otwarcia z dnia 1 lipca 1924 r.

Aktywa		Pasywa	
zł			zł
1 197,12	Kasa	Udziały	33 441,36
14 139,83	Towary	Fundusz rezerwowy	8 339,83
21 287,09	Dłużnicy	Rezerwa specjalna	8 633,97
495,59	Banki. rach. bież.	Fundusz emerytalny	841,80
6 000,—	Utensylja	Delcredere	7 229,56
57 660,20	Nieruchomość	Wierzyciele	27 336,76
2 000,—	Akcje i udziały	Weksle	16 956,55
<u>102 779,83</u>		<u>102 779,83</u>	

Na rok 1923/24 przeszło 134 członków; w ciągu roku wstąpiło 9. Na rok 1924/25 przeszło 143 członków.

Miejska Górka, w październiku 1924 r.

**„Rolnik“ w Miejskiej Górze
Spółdzielnia roln.-handl., z odpow. ogr.
(—) F. Bandura. (—) F. Haldrzyński.**

**1 Bilans Banku Wzajemnej Pomocy,
Spółdz. z odp. nieogr. w Poznaniu.**

p. 31. XII. 1924 r.		zwal. p. 1. 1. 1925.	
Aktywa	Pasywa	Aktywa	Pasywa
Udziały	338,05		338,05
Fundusz zasobowy	200,—		8 142,79
Rezerwa specjalna	65,—		65,—
Fundusz emerytalny	100,—		100,—
Rezerwa Delcredere	200,—		200,—
Banki	1 898,74	1 898,74	2 150,—
Akcje i efekty	154,97	1 353,42	
Weksle — pożyczki	13 192,69	18 874,70	
Depozyty — wkłady	12 905,40		12 905,40
Ruchomości	40,—	1 102,—	
Gotówka	806,30	806,30	
Procenty anticipando		132,48	132,48
Do dysp. Waln. Zgr.		22,19	22,19
Wykłady noterj. itp.	20,42	20,75	
<u>16 113,12</u>	<u>16 113,12</u>	<u>24 055,91</u>	<u>24 055,91</u>

Na rok 1924 przeszło 1282 członków, wstąpiło w ciągu roku 173, wystąpiło 3, zmarło 2; na rok 1925 przechodzi 1450.

**Bank Wzajemnej Pomocy
Spółdzielnia z odp. nieogr. w Poznaniu.
Fr. Januszewski. St. Koszewski. Bol. Adamczewski.**

**3 Bank Spółdzielczy
z nieogr. odpow. w Kłobucku.
Bilans za rok 1924.**

Stan czynny.		Stan bierny.	
mkp.			mkp.
3 240,29	Lokaty	Kapit. zakł. (udziały)	943 402,15
83 514 841,32	Papiery procent.	Kapitał zapasowy	17 172,86
600 090,76	Pożyczki	Kapitał specjalny	100 105,26
30 062,82	Majątek	Wkłady	8 949 679,26
9 862 124,34	Gotówka	Długi	84 000 000,—
<u>94 010 359,53</u>		<u>94 010 359,53</u>	

Bilans otworca w złotych na dzień 1 stycznia 1925 r.

Stan czynny.		Stan bierny.	
zł			zł
275,—	Kasa	8 298,—	Udziały
23 159,—	Nieruchomość	21 470,—	Wkłady
1 200,—	Ruchomości	1 426,50	Rezerwy
1 250,—	Papiery procentowe	58,50	Długi
50,—	Lokacje		
5 319,—	Dłużnicy		
31 253,—		31 253,—	

Kłobucko, dnia 9 kwietnia 1925 roku.

Bank Spółdzielczy z nieogran. odpow. w Kłobucku
L. Bugajski. J. Kozankiewicz.

Praktyczny podręcznik dla Spółdzielni!

POLSKA TABELA PROCENTOWA

opracowana przez Marjana Turskiego i Tad. Wolframa
dla wszelkich obliczeń procentowych w stosunku rocznym
(2% 2½% 3½% 4½% 4½% 6% 6½% 7½% 8% 10%
12% 18% i t. d.)

od 1 — 180 dni i od 1 — 50 000,— zł,

niezbędna dla banków, kupców, przemysłowców, właścicieli ziemskich, adwokatów, kas skarbowych, komorników sądowych, osób prywatnych i t. p.

Książka ca. 400 stron!

Oprawa płócienna!

Do nabycia we wszystkich księgarniach. Cena 10,— zł
z przesyłką 50 gr drożej.

Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego nr. 1.
Telefon 1421 (dawniej ul. Wiktorji) Telefon 1421

„POWIERNIK“

Towarzystwo akcyjne rewizyjno-powiernicze

wykonuje swoją działalność w następujących gałęziach:

- I. Książkowość bankowa, spółkowa, kupiecko-przemysłowa.
- II. Książkowość dla majątków ziemskich z własnym wydawnictwem rejestrów.
- III. Oddział podatkowy — deklaracje, reklamacje, zastępstwo.
- IV. Rewizje ksiąg i kasowości w instytucjach i przedsiębiorstwach komunalno-państwowych.
- V. Administracje spadkowe, przeprowadzanie likwidacji, akordów, zamiany, prywatnych przedsiębiorstw i inne czynności powiernicze.

Rzeczoznawstwo, organizacje, stałe nadzory i rewizje przygodne przez przysięgłych rewizorów.

Bezwzględna dyskrekcja zapewniona. — Honorarium według umowy.

Spółdzielnia Wydawnicza Unji Związków Spółdzielczych

z odpow. udziałami w Poznaniu.

Tel. 34-89. Konto czek.: Poznań nr. 206013.

Poleca broszury i dzieła z dziedziny spółdziel. i podatkowej księgi handlowe i druki dla Spółdzielni.

Wykonuje we własnej drukarni wszelkie druki, oraz dostarcza każdego rodzaju stemple metalowe i kauczukowe.

Ostatnia nowość: M. Scheffs: O wekslach i czekach 3 zł.
M. Turski i T. Wolfram: Polska tabela procent. 10 zł.

WALNE ZEBRANIE

Akcjonariuszów

Tow. Akc. „Centrala Rolników” w Poznaniu

odbędzie się

w poniedziałek, dnia 27 kwietnia 1925 r. o godz. 11-tej na sali posiedzeń Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Plac Wolności 15.

Porządek obrad.

1. Sprawozdanie Zarządu za rok 1924 i przedłożenie bilansu oraz rachunku strat i zysków per 31-go grudnia 1924 roku.
2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Kuratora.
3. Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1924, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej oraz podział czystego zysku.
4. Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu otwarcia w złotych per 1. stycznia 1925 r., ustalenie wysokości kapitałów zakładowego i rezerwowych w złotych oraz określenie ilości i nominalnej wartości akcji.
5. Zmiana statutu:
 - a) Par. 2 dot. przedmiotu przedsiębiorstwa.
 - b) Par. 3 dot. zakładania filji, agentur i oddziałów.
 - c) Par. 16 ustęp 1 dot. wynagrodzenia Zarządu.
 - d) Par. 20 dot. ilości członków Rady Nadzorczej i turnusu.
 - e) Par. 31 ustęp 3 dot. uprawnienia akcji poszczególnych serji do głosowania przez zmianę 1000 mk. na 100 zł i odpowiednie nowe oznaczenie serji oraz dodanie nowego ustępu do tegoż paragrafu.
 - f) Par. 35 ustęp 2 przez skreślenie słowa „również” i przez dodanie na końcu ustępu za wyrazem „uprzywilejowanych” słów „serji A”.
ustęp 3 przez zastąpienie słów „obydwuch serji” słowami „serji A z jednej strony a serji B i C z drugiej strony”.
 - g) Par. 36 przez dodanie na końcu ostatniego ustępu za wyrazem „uprzywilejowanych” słów „serji A”.
 - h) Par. 44 dot. kapitału zakładowego.
 - i) Par. 47 i 48 przez uchylenie przepisów tych paragrafów i zmianę numeracji następnych par. 49-58 na 47-56 oraz odpowiednią zmianę tam, gdzie statut na paragrafy te się powołuje.
 - j) Par. 50 przez uchylenie przepisu pod nr. 2, a pod nr. 3 od słowa „oraz” aż do końca i odpowiednią zmianę numeracji.
 - k) zmiany redakcyjne przez zastąpienie w całym statucie:
 1. określenia „Towarzystwa Akcyjnego” na „Spółka Akcyjna”.
 2. wyrazu „ustawy” na „statut”.
 3. nazwy „Związku Spółdzielni (Spółek) Zarobkowych i Gospodarczych na Wielkopolskę i Pomorze” na „Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T. z. w Poznaniu”.
 4. wyrazu „Spółka” w rozumieniu Spółdzielni na „Spółdzielnia”.
 5. określenie „fundusz rezerwowy” na „fundusz zapasowy”.
 6. w par. 30 na początku ustępu 1 wyrazu „układy” na „umowy”.
 7. przez dodanie wszędzie tam, gdzie mowa o obowiązku posiadania akcji, za wyrazem „akcje” słowa „Spółki”.
6. Wybór członków Rady Nadzorczej.
7. Osobna uchwała akcjonariuszów uprzywilejowanych do punktu 4, 5 i 6.
8. Wnioski bez uchwały.

Prawo głosowania na Walnem Zebraniu mają tylko ci akcjonariusze, którzy najpóźniej w dniu 24-go kwietnia 1925 r. do godz. 13-tej złożą w kasie Towarzystwa w Poznaniu przy Pl. Wolności 17 wykaz numerów akcji, mających brać udział w Walnem Zebraniu, oraz akcje same lub też kwit notariusza, Banku Związku Spółek Zarobkowych i oddziałów tegoż banku oraz Spółdzielni Kredytowych (Banków Ludowych), należących do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu, na zdeponowane u nich akcje. Kwit depozytalny zawierać winien prócz oznaczenia ilości i rodzaju akcji także zapewnienie, że złożone akcje pozostaną w asercwacji poświadczającego do końca Walnego Zebrania.

Centrala Rolników Tow. Akc. w Poznaniu

Rada Nadzorcza: Leon Pluciński, prezes.

BANK

ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH

CENTRALA: POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 15.

Oddziały miejscowe:

1. Aleje Marcinkowskiego 26.	2. ulica Gwarna 19.
3. Jeżyce, ulica Dąbrowskiego 49,	4. św. Łazarz, ulica Głogowska 100.

A. W kraju:

1. Warszawa, ul. Jasna 8,
2. Łódź, ul. Piotrkowska 72,
3. Toruń, ul. Szeroka 14,
4. Kraków, Rynek Główny 19,
5. Bydgoszcz, Plac Teatralny 4,
6. Lublin, Krakowskie Przedmieście 45,
7. Radom, Plac 3 Maja,
8. Piotrków, Plac Kościuszki,
9. Kielce, ul. Kolejowa 54,
10. Grudziądz, ul. Józefa Wybickiego 11-13,
11. Zbąszyń, Marszałkowska 43,
12. Katowice, Warszawska 7,
13. Sosnowiec, 3. Maja 9,
14. Lwów, ul. Jagiellońska 1,
15. Wilno, Mickiewicza 1.

B. Wolne miasto Gdańsk:

Holzmarkt 18.

C. Zagranica:

1. Nowy York. Union Bank of the Cooperative Societies New-York Agency,
953 Third Avenue New-York.
2. Paryż. Banque de l'Union des Sociétés Coopératives, Succursale de Paris,
82 rue Saint Lazare, Paris (9-e).

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

Adres telegr. w kraju i New-Yorku: „Zarobkowy“ w Paryżu: „Bezeteseb“.

HURTOWNIA SPÓŁEK SPOŻYWCÓW

CENTRALA: POZNAŃ, ŚW. MARCIN 27

TELEFON: 12 56 - 12 57

ODDZIAŁY:

TELEFON 12 56 - 12 57

GRUDZIĄDZ, KATOWICE, GDAŃSK

ADRES DLA DEPEZS: HA-ES-ES

WŁASNE FABRYKI:

KAWY SŁODOWEJ W PNIEWACH

PASTY DO OBUWIA W POZNANIU

WŁASNE WYTWORNI E

HA-ES-ES

POLECA:

W HURTOWYM ZAKUPIE
TOWARY KOLONJALNO-SPOŻYWCZE
BŁAWATY I TOWARY KRÓTKIE

ORAZ

WYROBY WŁASNYCH ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

HA-ES-ES

NAJDOGODNIEJSZE I NAJKORZYSTNIEJSZE

ŹRÓDŁO ZAKUPÓW DLA SPÓŁDZIELNI

Centrala Rolników Tow. Akc.

(Hurtownia „Rolników“ Spółdzielni Rolniczo-Handlowych

należących do

Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T.z.)

w POZNANIU, Plac Wolności 17

i Oddziały jej:

w Bydgoszczy, ulica Gdańska 19,

w Toruniu, ulica Szeroka 18,

w Włocławku, ulica Ogrodowa 2.

w Gdańsku, Pfefferstadt 38/39 oraz

Przedstawicielstwo w Katowicach, ulica Marjacka 13,

załatwiają wszelkie transakcje, wchodzące w zakres handlu ziemiopłodami, paszami, nawozami sztucznymi, opałem i t. p. za pośrednictwem Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, pod nazwą „Rolnik“, w Wielkopolsce, na Pomorzu, na Kujawach i Górnym Śląsku.

„Rolniki“

kupują od ziemian i gospodarzy: zboża wszelkiego rodzaju, ziemniaki i wszystkie inne ziemiopłody,

dostarczają na specjalnie dogodnych dla rolnictwa warunkach, za gotówkę lub na zamianę: nawozy sztuczne, paszę, opał i inne artykuły, potrzebne rolnictwu.

Od dokonanych zakupów i sprzedaży udzielają członkom w końcu roku dopłat względnie zwrotów.

Związkowa Centrala Maszyn

Poznań, Wjazdowa 9.

Adres telegr.: Cemata.

Telefon 22 80 i 22 89.

Maszyny
i
narzędzia rolnicze.

...

Największa w Zachodniej
Polsce składnica
części rezer-
wowych.

Wyłączne prawo sprzedaży:

wyrobów fabryk: Tow. Akc. H. Cegielski
światowej sławy { oryg. szwedzkich wirówek „Baltic“
maszyn żniwnych Massey-Harris.